

שחרית לשבת

קצג

אלדי שפטני מפקח ופי ג nied מחלטך
ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבوتינו אלהי
אברם אלהי יצחק ואלהי יעקב כל הגדול הגבור
והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקינה הכל
וזכר מסעי אבות ומביא גואל לבני בנייהם למען
שםך באחהה.

שבת שובה אמרים:

וגרנו לסייע לך תפץ בטים. וחתנו פספר טבים לפאך אלחים טים:

מלך עזיר ומושיע ומגן. ברוך אתה יהוה מגן
אברם:
אתה גבור לעולם אלי מתחה מתחים אתה רב
להושיע.

מן שבת בראשית עד סוף אמרים:

פшиб קרים ומורייד פנחים

ובקץ: מורייד פעל

אכליל תיים בחסד מתחה מתחים ברוחמים בבים
סומך נופלים ורופא חולים ומתייר אסורים ומקים
אמונתו לישגי עפר. מי במוہ בעל גבורות ומי דומה
לך מלך ממית ומתחה ומצלמות ישועה.

שבת שובה מי במוہ אב ברוחמים זכר יציר למים ברוחמים:

ונאמן אתה להחיות מתחים. ברוך אתה יהוה
מתחה מתחים:

קדושת בחרות הש"ז.

ונקדש אֶת־שְׁמָךְ בְּעַוְלָם כשם שמקודשים אותו בשמי מרים
בפתח עלייך נבייך וקרא זה אליה ואמר. יי' קדוש קדוש
קדוש יהנה עצאות מלא כל הארץ בבודו: יי' או בקהל בעש
גדול אדריך ותקוק ממשמעים קול מתנשאים לעמת שרפים לעתם
ברוך יאמרו: יי' ברוך קבוע יהנה מקומו: יי' מקומך מלכנו
חופיע ותמלוך עליינה, כי מטבחים אנחנו לך: מתי תמלך באיזון,
בקרוב בימינו לעולם ועד משפטון: מתגדל ותתقدس קתוץ
ירושלים עירך לדר נדר ולבצח גאים: ועיגנו מראיה מלכיהם
בזכך האמור בשירי עוז עליידי דוד משיט א זקך: יי' יאלך
יהזה לעולם אלתיך ציון לדר נדר הצליפה:
יי' לדר נדר נגיד גדר ולבצח גאים קדשך נקדיש
ושבטך אלתינו מקינו לא ימוש לעולם ועד כי אל מלך גדול
וקדוש אתה. ברוך אתה יהנה קאל (באי טולו) הקדושים:

אתה קדוש ושםך קדוש וקדושים בכל ימים
יהלוך סלה. ברוך אתה יהנה האל (באמת שוכן טולו)
הקדושים:

ישמח משה במתנה חלקו כי עבר נאמנו קראת לך

ישמח משה במתנה חלקו, כי עבר נאמנו קראת לך. הנה איתא במסכת שבת
(דף י, ע"ב): הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו, שנאמר לדעת כי אני ה' מקדשכם
(שמות ל"א, י"ב). חניה גמי הכי, לדעת כי אני ה' מקדשכם, אמר לו הקב"ה למשה:
מתנה טובה יש לי בבית גינוי ושבת טהרה ואני מבקש ליתנה לישראל. לך וחודים.
צריך באור למה חשש אולי לא ירצו לקבל את המתנה, משום שנאמר (משל ט"ז,
כ"ז) שונא מתנות יחתה. ועין ברש"י שם ד"ה צריך להודיעו, שכח וויל: מתן
פלוני אתך לך וכו', וכן אם נתנה בכחיו שלא מידיעתו צריך להודיעו שמידו בא
לו שמתוך כך יהיהओהו, עכ"ל. ועל דבריו קשה גם כן, מה איכפת לנו בטובות

שחרית לשבת

לן. **כָּלִיל תְּפָאָרָת בְּרַאשׁוֹ נִתְּתֵּת (לו'). בְּעַמְדוֹ לְפִנְיֵךְ עַל
הַרְּסִינִי. וְשֶׁגַּי לְחַת אֲבָגִים הַזָּרִיד בְּיַדְוֹ.** וכחטוב

הנותן, אם הנוטן עצמו אינו חשש לו? אך נראה ליישב על פי מה דאיתא בחו"ם סימן קע"א, סימן יי': "אם אין בו דין חלוקה, ואמר האחד נעשה שני חלקים, אחד שייהא בו כשבור ואחד קטן ואני אטול הקטן ואחת טול הגדל ותן לי דמים שווה יותר הגדל, אין יכול לבוגן, ואפילו אם אמר לו טול אתה הגדל במתנה, יכול הלה לומר אין רצוני לקבל מתנה, ויש חולקין בזה". וכחוב הסמ"ע שם (ס"ק כ"ד): "אני רוצה לקבל מתנה, משומן דכתיב (משלוי ט"ז, כ"ז) שונא מתנות יחיה. והחולקין בזה דכתיב, רצונו לומר דחולקים במתנה לחוד וסבירא فهو דבאה החבירו נתן לו לטובה עצמו דעתך ליה בחלוקת על זה לא קאי הקרא". הילכך לדעת החולקין יכול לכופו לקבל בכגון זה, וכך בצדקה דיוחר ממה שבעל הבית עשה עם העני, העני עונה עם בעל הבית, אין צורך להודיעו, ועיין שם במוס' (ד"ה הנוטן מתנה לחבריו צריך להודיעו). וכן אמרים כי עבד נאמן קראת לו וחרי הוא עבד הש"ית ויש להש"ית טובת הנאה מוה שיהא עבדו אהבו ביתר, וכן אין שירק אצל משה לטרב המתנה ממשום שונא מתנות יחיה. ואך אצל ישראל מכיוון שע"י המתנה תגדל אהבתם לה, וא"כ אף בהם לא שירק שונא מתנות יחיה. צריך לחושש שהמקבל לא יקבל ממשום שונא מתנות יחיה.

יסופר שהגאון ר' יצחק אלחנן ספקטור, פגע באיש אחד נגיד מאוחביו בשבת כשהוא מחזיק סיגריה בידו. כשהראה אותו איש הגאון, טמן מיד את הסיגריה בפיטון אבל לא הועיל לו, כי הגאון כבר ראה את הסיגריה בידו קודם לכן, אמר לו הגאון "גוט שבת" והשיב לו האיש "גוט שבת". אמר לו הגאון: מובטחני בך שתאריך ימים. שאל אותו האיש את הגאון: מה יום מיוםיים כי חביבני? השיב לו הגאון: שנינו. "א"ל הקב"ה למשה: מתנה טובה יש לי בבית גינוי ושבת טהרה ואני מבקש ליתנת לישראל".ышמעו מכאן שהשבת בגין מתנה היא לישראל, וכחטוב (משלוי ט"ז, כ"ז) "שונא מתנות יחיה". מכיוון שאחטם שונאים מתנות, מובייחני בכך שתאריכו ימים. נתן לו הגביר תורה על מוסרו הנאה שאמר לו על דרך החידוש. ודברי חכמים בנתנת נשמעים.

כלייל תפארת בראשו נתת לנו. בשעריו תפלה (סימן ר"ט) איתא, שיש למתחוק תיבת "לו", ממשום שנראית ככפל לשון. ובאמת יפה כתבו אלו שגורסים תיבת "לו", כי מתנה גדולה היא למשה, כי נתן במתנה לצורך ראש. ושני לוחות אבניים הזריד בידו. יש מי שהוא בר מול בתורה ויש שהוא בר מול

בְּהַם שִׁמְירַת שָׁבֵת. וְכֹן כְּתוּב בְּתוֹרַתךְ:
וְשִׁמְרוּ בְּגַנִּי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשְּׁבָת לְעֶשֶׂת אֶת-הַשְּׁבָת
לְדָרְתְּם בְּרִית-עָזָלֶם: בְּגַנִּי וּבְגַנִּי יִשְׂרָאֵל אָזֶת הִיא
לְעַלְמָם פִּי-שָׁשֶׁת יָמִים עֲשָׂה יְהוָה אֶת-הַשְּׁמִים וְאֶת-
הַאֲרֹץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבֵת נִגְפֵּשׁ:
וְלֹא גַּמְתָּו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוּיִי הָאָרֶצֶת. וְלֹא
הַגְּמַלְתָּו מַלְכָנוּ לְעוֹבֵדִי פְּסִילִים. וְגַם בְּמַנוֹּחַתְּנוּ לֹא

בעושר. שמעתי מפי הגאון ר' יצחק אלחנן ספקטור וצ"ל שאמר, לו היה כי בר מול
 בכיסף כמו שהנני בר מול ברכנות אוiji הייתה עשיר כמו רוטשילד, כי תמיד מנعروיו
 עליה מעלה עד אשר הגיע לכasa הרבנות בקאוונה. כדי לבאר את הדבר, אבניה
 סיפור זהה. פעם אחת היו שני אברים ר"ל, אשר כל אחד מהם רצה לעבור לפני
 התיבה לעילוי נשמה קרובו. האחד היה איש חסיד וענין, והשני היה עשיר. במקום
 לא היה אלא מניין אחד והוא גוהנים להטול גורל מי יתפלל לפני התיבה, ותמיד
 וכח העני והוא עבר לפני התיבה. פעם אחת אמר העשיר לעני, בוא ונפל גורל
 על עשרה רובל כסף וממי שיוכחה בגורל יוכחה בעשרה רובל כסף, והפילו גורל. והנה
 בפעם הזאת וכח העשיר בגודל. והוא הדבר לפלא בעני נולם. פחה העשיר
 והסביר להם: אם מטילים הגורל מי יעבור לפני התיבה העני והוא הוותה, אבל אם
 הדבר נוגע לכיסף אני הוותה, כי מולי בכיסף גדול מזה של העני, וזה מה
 שאמרו בני ישראל (שמות ל"ב, א) כי זה משה האיש וכו' לא ידענו מה היה לנו.
 על דרך העחות יש לפרש שכונתם היה לומר שבאמת לא היה לו מאומה, והוא
 בר מול רק בתורה, וחפכו למצואם להם מנהיג עשיר בכיסף וזה וועל כן עשו להם
 עגל ותב. לכן אמר לו הש"ת למשה (שמות ל"ד, א) פסל לך שני לוחות אבניים,
 פסלתך שלך, ומזה נחשר, כדאיתא בנדרים (ל"ח, א). נמצא שע"י שהורד שני
 לוחות אבניים נעשה גם בר מול בעניינו עוזר.

וגם במנוחתו לא ישבנו ערלים. בויעדר יצחק (ס"י שי"ט) הקשה, הלא במלת
 ערל בכלל גם ערלי ישראל, כגון ערל שמתו אחיו מחמת מילה, ועודין מה מה חיובים
 בשמרות שבת? אבל באמת כל מקום במקרא ובמשנה שמוכר ערל הכוונה על
 ערלי עכו"ם, כמו דאיתא במשנה במסכת נדרים (ל"א, ע"ב): קומם שאני נהנה
 לערלים, מותר בערלי ישראל ואסור במולי אומות העולם וכו' שאין הערלה קרויה

שחרית לשבת

קצץ

ישבנו ערלים. כי לישראל עמך נמתו באהבה.
לונרע. יעלב אשר בם בחרת. עם מקדשי שביעי
כלם ישבעו ויתענגו מטוּבך. ובשביעי רצית בו
וקדשתו חמת ימים אותו קראת זכר למעשה
בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו. רציה במנוחתו קדשו
במצוחיה ומן חלקנו בתורתך. שבענו מטוּבך
ושמחנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת
ובבחילנו יהוה אלהינו באהבה וברצון שבת קדשו.
וינוחו בו ישראל מקדשי שמה. ברוך אתה יהוה
מקדש השבת:

רציה יהוה אלהינו בעמך ישראל ובתפלתך.
וקשב את-העבורה לדבריך ביהה. ואשי ישראל.
ותפלתך באהבה תקבל ברצון. ותהי לרצון תמיד
עבותך ישראל עמך.

אלא לשום גוים שנאמר (ירמיה ט, כ"ה) כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל
ערלי לב. ועיין בחוס' עבודה זרה (דף כ"ז, ע"א ד"ה אלמלא), אף על גב דמהלי
כמאן דלא מהלי דמי.

וגם במנוחתו לא ישבנו ערלים. ויש גורסים לא ישכנו רשעים, ולא הוציאו הטעם.
עוד נראה לבאר, שכשר יהורי סוגר חנותו ביום השבת ואיןו רואה שום קונה
בא לחנותו, או יגוח בשבת וישבע עונג שבת, שחרי לא הפסיד כלום. אבל אם
אחד החזיק חנות אצל חנותו ורואה שהקונים שלו באים וקונים בחנות השניה
אשר היא פחותה בשבת, השבת עליו למשא. لكن אומרים וגם במנוחתו לא ישכנו
ערלים,قولם שלא יהיה ערלים שכנים ולא יפריעו את מנוחתו וזה יהא לו עונג
שבת במלואו.

שחרית לשבת

בראש חדש ובמועד אומרים:

אלָהִינוּ וְאֱלֹהִי אֱבוֹתֵינוּ. בָּעֵד וַיָּגַע וַיָּרַא וַיָּשַׁם וַיָּקַרְבֶּן
וַיָּכַרְבֶּן וַיָּקַרְבֶּן וַיָּקַרְבֶּן אֱבוֹתֵינוּ. וַיָּקַרְבֶּן פְּרִזְבָּד עֲבָדָה. וַיָּקַרְבֶּן
יְרוּשָׁלָם שִׁיר גָּדוֹלָה. וַיָּקַרְבֶּן אַלְעָמָד בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיהָ. לְפָנֶיהָ לְטוֹבָה לְחֻן
וְלְסָפֶד וְלְרַבְמִים לְסָמִים וְלְשָׁלוֹם בְּיוֹם רְיוֹחָה לְאַשְׁתָּוּלָשׁ לְסָאָה סָגְמָצָות לְטוֹבָה סָגְמָצָות
פְּסָפֶת טָהָרָה. זָרְנוּ נָתָנָה אֱלֹהִינוּ בָּו לְטוֹבָה. וַיָּקַרְבֶּן בָּו לְבָרְכָתָה. וַיָּשַׁעַרְנוּ בָּו
לְסָמִים. וּבְדָבָר יְשֻׁעה וּבְחַמִּים חֹסֵס וְפָגָנוּ וּבְחַמִּים עַלְיָנוּ וּבְחַמִּים צָעָנוּ. כִּי אֲגִיעָה אֱגִיעָה.

**וְתָהֳנִיבָה עִגְּנִינוּ בְּשָׂובָה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ
אָתָּה יְהָה הַמַּחְזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן :**

מודיט דרבנן
כשיגע שליח אבורה למודים
שוחים פמו האבורה ואומרים:
מורדים אָנַחֲנוּ לְךָ שָׁאָמָת
חוּא יְהָה אֱלֹהִינוּ וְאֱלֹהִי
אֱבוֹתֵינוּ אֱלֹהִי קָלִיבָשָׁל
זָרְנוּ יִצְאָרְךָ רַבָּשָׁת קְרִבָּת
וְחוֹזָאות לְשָׁמָאָה סָגְדָוָל
וּמְקַדּוֹשׁ עַל שְׁקָדְמֵינוּ
וְקִמְתֵּנוּ עַל קִסְּטֵינוּ וְחַקְמֵינוּ
וְאָסּוּר גָּלִילִיתֵינוּ לְמִצְרָות
אָרוֹשָׁה לְשָׁמֶר תְּקִידָה וּלְעַשְׂתָּה
רְצִיחָה וּלְעַבְרָה קָלְבָב שָׁלָט
עַל שְׁאָנַחֲנוּ מִזְרִיכָם לְהָ

מִזְרִיכָם אָנַחֲנוּ לְךָ שָׁאָמָת הָוָא
יְהָה אֱלֹהִינוּ וְאֱלֹהִי אָבּוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם נְעָד. צוֹר חִינְבָּנו מָגָן יְשֻׁעָנוּ
אָתָּה הָוָא לְדָוָר נְדָוָר. נְזָרָה לְךָ
וּנְסָפֶר תְּהַלְתָּחָלָת עַל-תְּמִימָנוּ הַמְּסֻוּרִים
בְּיִצְחָק וּעַל-גַּשְׁמָוֹתֵינוּ הַפְּקָודֹת לְךָ
וּעַל-גַּטִּיךְ שְׁבָכְלִיּוֹם עַמְנוּ וּעַל-
גַּפְלָאָתִיךְ וּטוֹבּוֹתִיךְ שְׁבָכְלִיּוֹת.
עַרְבָּה וּבְלָקָר וְצָהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא-
כָּלָו בְּרַחְמִים וּמִבְּרַחְמָם כִּי לְאַתְמָיו
חַסְדִּיךְ מְעוֹלָם קָנוּנוּ לְךָ :

בחנוכה ובפורים אומרים:

על פְּנִים וְעַל פָּרָקוֹן וְעַל פְּגָבוֹרָות וְעַל פְּקָשָׁוּעָות וְעַל פְּאַלְעָמָות שְׁעִשִּׁים
לְאָבוֹתֵינוּ פְּנִים קָהָם בְּנָמוֹן טָהָר.

שחרית לשבת

קט

לטורים:

בימי מרדכי ואסטר
מושון טבירה בעם
עליהם פון טרנש. בקש
לטמיד לרגל ולפברד את
כל-היוודים מגער ועד-זקן
טה ונשים כיום אדר
בשלשה עשר לחיש שגיט
עשור הוא חיש אדר ושלאם
לבון. ואפקה ברתמיון קרבין
הפרק את-עצחו ובלבול את
מקשנתו ובשבות לו גמולו
בראשו ומלו אותו ואת-כני
על פצע:

להנחת:

כימי מתקייח בין יוננו פון גדורל שטמוני
וכני. קשענעה פלכות נון מרעה על עף
ישראל לשאניקס טורקה ולטאניקס פאנקי רצונה
ואפקה ברתמיון קרבין עמרט להם באת ארכט
רבט אתרטיקס וגט אט-ידיים גאנט אט-גאנט
טנרט גבוריים ביד טלשים וויברים ביד טנרט
וטמאים ביד טהורים ורשיים ביד צדיקים וויזים
ביד עזקיי תורטה. וזה עשייף שם גדורל וקדוש
בעולם ולעפנ' ישראל עשייף תשועה גדורלה וארגו
בניהם מות. ואמר בן בנו בנו לרביר פינט
וינו אט-טראבלס וטבורי את מאך-שה וולדיקו גרות
קסצראות גראך וגבעו שמונט גני פגעה אלו
לחוזות ולסלאל לאשא טנדול:

ועל-בלם יתברך ויתרומט שמח מלכנו תמיד לעולם ועד:

בנה שובה אומרים: וחתוב לטמיים טוביים קל-גאי בריסוף:
וכל התמים יוזיך סלה וימתלו אח-שמח באמת האל ישועתנו
ונגרתנו סלה. ברוך אתה יהוה הטוב שמח ולב נאה להודות:

ברכת חנים:

כמי רצון אל-גניע יהוה אלהינו ואלמי אבומינו שטמא טברקה פאות
(לטנים שאויננו) (ליך שאוים) לבוך את עף ישראל: קרבת שלפה ולא יהנה
בזה שום אפוץ ווין, מעפה ועד עולם:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדשו

של אהרון ואננו לבוך את עמו ישראל קאנבה:
יברכך יהוה וישמך: יאר יהוה פניו אליך ויחזך:

חנינה: רבונו של עולם עשינו מה-שנורט עליינו אף אפקה עשה עמו קמה
שהברתךנו החקיפה מאנון גראן זון טשטיים וברוך את צהך את ישראל ואת
סאנטה אשר נמוכה לנו פארן גשבעט לא-קוחנו ארכן זטת קלב ורוכש:
זכור: אפריר בפירות שוגן בגבורה. אפקה שלום ושמך שלום. יהי רצון
מלפעיך שטחים עליינו ועל כל עף בית ישראל: חיים וברכה למשמרת שלום:

שחרית לשבת

בשאי שם כהן אומר הש"ץ:

לפיו, אלסינו ואלהי אבומינו ברכנו בברכה תפילה שבחתוקה
עליזי משה עבדך קדמורה מפי אברון וקנוי פתקים עם קדושך קאמור:
לצד חיכל לצד ימינו לצד חיכל לצד טמלו
יברכך יהוה ונישמך: יאר יהוה פניו אליך ויחנוך:
לצד חיכל לצד ימינו לצד טמלו ימינו
ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום:
שים שלום, טובה וברכה חן וחסד ורוחמים עלינו ועל כל-
ישראל עמך. ברכנו אבינו בלבנו כאחד באור פגיה. כי באור
פגיה נטף לנו יהוה אלהינו תורת מים ואחתת חסד ואזכרה
וברכה ורוחמים ומים ושלום. וטוב בעיניך לבך את-עמך
ישראל בכל-עת ובכל-שעה בשלוםך.

בש"ט: בספר מים ברכה ושלום ורנטה טובנה נבר ונכתב לפניה אונחנו
וכלי-עט ביהם ישראל למים טובים ושלום.

ברוך אתה יהוה, מקברך את עמו ישראל בשלום:

אלסי. נבר לשוני ברע ושקמי מדבר מרוחה, ולפעלי גשמי מדים ונקי
צער לפול מהנה: פמח לבני חזרקה ובאלסיה פרידור בקשין, וכל מהשכבים עלי
רעה. קהריה פער אצפס וצלקל מחשוף. אשה לפען שמך, אשה לפען ימינה,
עלה רען קרשמה. אשה לפען חזרקה. למן סבלzon ידריך חושעה ימינה
געגנו: ימי לרazon אקריפי והגין לבי לאקה יתמה צורי וגאל: עלה שלום
בקירוקי הוא יעה שלום עלינו ועל קלישראל ואמרו אמר:

מי רצון צייניך יהונ אלהי אבומינו גאלתי אבומינו שיבגה ביהם מאקדש במקורה
בקבינו וthon טלאנו קתרקה: ושם בערך בינה אמי עולם וקשיים קדמוניות
וערבה ליהנה מגמת יהודת וירושלים אמי עולם וקשיים קדמוניות:

הש"ץ חור התפללה בקול רם ואומר אחורה קوش שלם. לעיל עמי צה.

עם פתיחת ארונות הקודש לטמי קריית התורה ואמורים פסוקים אלה:

אין-כמוך באלהים אלי, אין-כמצעיך מלכוחך מלכיות
כל-עלמים וממשלתך בכל דור ונור: יהוה מלך, יהוה מלך,
יהוה ימלך לעלם ועוד: יהוה עז לעמו יתנו, יהוה יברך את-עמו
בשלום: